

วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย
ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล*
DEMOCRATIC POLITICAL CULTURE OF PEOPLE
IN BANGKOK AND METROPOLITAN AREAS

รัชชพันธ์ อิศรเดช

Thatchanan Issaradet

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand

E-mail: dr.that@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพทั่วไปของวัฒนธรรมการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชน 2) ศึกษาปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคลที่มีผลกระทบต่อวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชน และ 3) ศึกษาปัญหา อุปสรรค และแนวทางการพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชน โดยการวิจัยเชิงผสมผสานวิธี ได้แก่ เชิงปริมาณใช้แบบสอบถาม สุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนอายุ 18 ปีขึ้นไป ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำนวน 400 คน วิเคราะห์ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และไคสแควร์ และเชิงคุณภาพศึกษาเอกสารสัมภาษณ์เชิงลึก สุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ นักวิชาการ นักการเมือง นักกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตย และนิสิต จำนวน 17 คน วิเคราะห์เชิงเนื้อหาและสรุปภาพรวม ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพทั่วไปของวัฒนธรรมการเมือง พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมือง ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.26$, $SD. = 0.650$) ได้แก่ 1.1) จิตสำนึกพลเมือง 1.2) ความรู้ความเข้าใจประชาธิปไตย และ 1.3) อบรมกล่อมเกล้า และวัฒนธรรมทางการเมือง ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.26$, $SD. = 0.650$) ได้แก่ 1.3.1) ความเชื่อมั่นประชาธิปไตย 1.3.2) ความสำคัญและศักดิ์ศรี 1.3.3) เคารพกติกา 1.3.4) มีส่วนร่วม 1.3.5) สำนึกพลเมือง 1.3.6) มองโลกในแง่ดี และ 1.3.7) วิจาร์ณมีเหตุผล 2) ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อคุณลักษณะส่วนบุคคลเพศ อายุ สถานภาพ รายได้ และระดับการศึกษา ภาพรวมไม่แตกต่างกัน ในส่วนอายุ สถานภาพ รายได้ และระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กัน ยกเว้นเพศมีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ

* Received 3 December 2021; Revised 28 December 2021; Accepted 21 January 2022

3) ปัญหาคือ การประชาสัมพันธ์ ความเหลื่อมล้ำ การเรียนรู้ คุณภาพนักรการเมือง และความ เป็นกลางในองค์กร แนวทางพัฒนาคือ 1) สร้างจิตสำนึกร่วมกัน 2) มีส่วนร่วมอย่างเสมอภาค 3) กระบวนการเรียนรู้ และ 4) กฎ กติกา หรือกฎหมาย

คำสำคัญ: วัฒนธรรม, การเมืองแบบประชาธิปไตย, ประชาชน, กรุงเทพมหานคร, ปริมาณ

Abstract

The objectives of this research article were: 1) to study the general state of the democratic political culture of people, 2) to study personal attribute factors affecting the democratic political culture of people, and 3) to study the problems obstacles, and guidelines for the development democratic political culture of people. This was an integrated research design for mixed method quantitative using questionnaires, purposive sampling. The sample group includes people aged 18 and over in Bangkok and metropolitan areas of 400 peoples. By using analyzed frequency, percentage, mean, standard deviation, and chi-square. And qualitative study document, in-depth interviews by purposive sampling, key informants such as academics, politicians, democracy promotion activists and students of 17 peoples. By content analyzing and summarizing. The research found that: 1) the general state of democratic political culture found that: the factors influencing for political culture, the overall was at a high level ($\bar{X} = 4.26$, SD. = 0.650) includes 1.1) civic consciousness, 1.2) knowledge and understanding of democracy, and 1.3) training, and political culture for the overall was at a high level ($\bar{X} = 4.26$, SD. = 0.650) includes 1.3.1) democratic confidence, 1.3.2) importance and dignity, 1.3.3) respect rules, 1.3.4) participation, 1.3.5) civic consciousness, 1.3.6) optimism, and 1.3.7) rational criticism. 2) The factors affecting the classification of personal attributes by gender, age, status, income and level of education, the overall are not different. The relationship between age, status, income, and level of education. Except gender are different, the statistical significant different at level .05. And 3) The problem are public relations, inequality. learning, politician quality and impartiality in the organizational. The development approach are 1) creating a common consciousness, 2) equally participation, 3) learning processes, and 4) rules, regulations or laws.

Keywords: Culture, Democratic Political, People, Bangkok, Metropolitan

บทนำ

วัฒนธรรมทางการเมือง (Political Culture) เป็นแบบแผนพฤติกรรมทางการเมืองของบุคคล ซึ่งมาจากความเชื่อ (Beliefs) ค่านิยม (Values) และทัศนคติทางการเมือง (Attitude) ที่ได้รับการถ่ายทอดปลูกฝัง สืบต่อจวบจนบุคคล ยอมรับและยึดถือเป็นแนวทางปฏิบัติ วัฒนธรรมทางการเมืองเกิดจากการบวนการปลูกฝังอบรมหล่อหลอมเกลตาทางการเมือง (Political Socialization Process) ทั้งทางตรงและทางอ้อมเป็นระยะเวลายาวนาน จนทำให้บุคคลในสังคมมีความรับรู้ทางการเมือง (Political Knowledge) ซึ่งมีผลต่อพฤติกรรมทางการเมือง (Political Behavior) ของบุคคลในสังคมและเมื่อบุคคลในสังคมมีพฤติกรรมทางการเมืองเป็นแบบแผน (Pattern) พฤติกรรมทางการเมืองที่เป็นแบบแผนก็จะกลายเป็นวัฒนธรรมทางการเมืองของบุคคลในสังคมนั้น (สุขุม นวลสกุล และวิศิษฐ์ ทวีเศรษฐ, 2559) หรือแนวคิดอุดมการณ์ วิถีชีวิตของประชาชนที่อาศัยอยู่ในรัฐมีความเสมอภาค มีสิทธิและเสรีภาพ ได้รับการปฏิบัติเท่าเทียมกันเสมอหน้า แม้ประเทศที่ปกครองด้วยระบบเผด็จการทั้งแบบอำนาจนิยมและเปิดเสรีนิยม เรียกว่า “ระบบการปกครองประชาธิปไตย” (โกวิท วงศ์สุรวัฒน์, 2559) วัฒนธรรมทางการเมืองในรูปแบบของประชาธิปไตยแบ่งออกเป็น แบบโดยตรงและแบบมีตัวแทนหรือโดยอ้อม ประชาธิปไตยแบบโดยตรง ได้แก่ รูปแบบการปกครองที่ให้ประชาชนมีส่วนร่วม เช่น การออกกฎหมาย บังคับใช้กฎหมาย การตัดสินใจ หรือการตัดสินใจปัญหาโดยประชาชนร่วมกันตัดสินใจโดยการลงมติเสียงข้างมาก ประชาธิปไตยแบบมีตัวแทน ได้แก่ รูปแบบการปกครองที่ประชาชนมอบอำนาจอธิปไตยทั้งอำนาจบริหาร ตุลาการ นิติบัญญัติให้แก่ผู้แทนไปทำหน้าที่ใช้อำนาจดังกล่าวแทน โดยหลักการของประชาธิปไตยนั้น เน้นการมีส่วนร่วมในทางการเมืองการปกครองของ รัฐบาลไม่สามารถผูกขาดการบริหารเฉพาะกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งได้ ไม่อาจกีดกันประชาชนในการมีส่วนร่วมบริหารการปกครอง ประชาชนต้องมีความสำนึกในความเป็นพลเมืองดีของสังคม มีสิทธิเสรีภาพทั้งสิทธิในชีวิตร่างกาย ทรัพย์สิน ได้รับการคุ้มครองเท่าเทียมกันทางกฎหมาย และสิทธิส่วนบุคคล (ประสาร ทองภักดี, 2555) การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อคุณภาพของการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย เนื่องจากประชาธิปไตยเป็นการให้อำนาจแก่ประชาชน การเสริมสร้างประชาชนให้มีความรู้ความเข้าใจ และมีศรัทธาต่อระบอบประชาธิปไตย จนเกิดเป็นวัฒนธรรมการแบบประชาธิปไตยนั้น เป็นกระบวนการที่ต้องอาศัยการอบรม ปลูกฝัง หล่อหลอมหล่อหลอม ทั้งทางตรงและทางอ้อมจากสังคมอย่างต่อเนื่องอย่างเป็นระบบที่มีประสิทธิภาพ (วิศรุตฯ ทองแกมแก้ว, 2557)

ด้วยเหตุนี้ การเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมือง จึงได้รับความสนใจอย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มชนชั้นกลางทั่วประเทศ ทั้งการเรียกร้องร้องให้เกิดการยอมรับเห็นพ้องต้องกัน เพื่อความสำเร็จของเจตนารมณ์ในจุดมุ่งหมายร่วมกัน เพื่อนำไปสู่จุดเริ่มต้นของการเมืองภาคพลเมือง ทั้งความพยายามของกลุ่มชนชั้นนำที่จะฟื้นฟูสถานะเดิมของตน และใช้

ความรุนแรงทำลายพลังที่คุกคามความมั่นคงของตน ดังเช่นในเหตุการณ์ 6 ตุลาคม 2519 ซึ่งส่งผลให้การเติบโตของวัฒนธรรมทางการเมืองตามแนวทางประชาธิปไตยจึงยังมิได้บรรลุผลอย่างแท้จริง จากที่กล่าวมาจึงได้มีกระบวนการสร้างและจรรโลงประชาธิปไตยเพื่อนำไปสู่การสถาปนาประชาธิปไตยให้มีเสถียรภาพเรื่อยมา ทั้งประชาธิปไตยแบบตัวแทนที่เปิดพื้นที่ให้ภาคธุรกิจ ภาคประชาชน เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองผ่านกระบวนการเลือกตั้งและการจัดตั้งพรรคการเมือง ด้วยการมุ่งหวังให้ประชาชนใช้อำนาจประชาธิปไตยผ่านการเลือกตั้งและได้ฝ่ายบริหารที่ได้เสียงข้างมากอย่างเสถียรภาพตามหน้าที่พลเมือง (วิศรุตฯ ทองแกมแก้ว, 2557) ตามระบอบประชาธิปไตยเชื่อว่า หากมนุษย์มีโอกาสที่เสมอภาคเท่าเทียมกัน มนุษย์จะสามารถดำรงชีวิตที่ดีร่วมกันได้ สำหรับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยเป็นการปกครองเพื่อผลประโยชน์ของประชาชน ในการตัดสินใจของฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร และฝ่ายตุลาการ จะต้องถือเอาเสียงข้างมากเป็นเกณฑ์เพื่อให้มั่นใจว่าการตัดสินใจนั้นสะท้อนถึงความต้องการของคนส่วนใหญ่อย่างแท้จริง นอกจากนี้ สังคมประชาธิปไตยต้องมีความเห็นความเข้าใจและความเชื่อมั่นในหลักการประชาธิปไตยร่วมกัน ยอมรับระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย และประชาธิปไตยที่ดีต้องมีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาสาระของประชาธิปไตย จากสภาพการณ์ที่ผ่านมาเห็นได้ว่าประชาชนส่วนใหญ่ยังไม่เข้าใจถึงสิทธิเสรีภาพและระบอบประชาธิปไตย เนื่องจากขาดการรับรู้ข่าวสารไม่ตื่นตัวต่อการเข้าไปมีส่วนร่วมในการสร้างประชาธิปไตยที่แท้จริง (กมล ฉายาวัดนะ, 2559) ส่งผลให้เกิดปัญหาวัฒนธรรมการเมืองที่สำคัญคือ การไม่สนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองเพราะประชาชนทั่วไปเชื่อว่าการเมืองหรือการบริหารประเทศเป็นเรื่องของคนกลุ่มน้อยบางกลุ่มเท่านั้น อีกประการหนึ่งว่าการเมืองเป็นเรื่องของผลประโยชน์อย่างชัดเจนจนเกินไป ความรู้สึกเช่นนี้ทำให้ประชาชนขาดความศรัทธาหรือความกระตือรือร้น ที่จะเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง (สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ, 2557) ดังนั้น การสร้างประชาธิปไตยให้แข็งแรงไม่ควรหมายถึงเพียงแค่การสร้างสถาบันทางการเมืองขึ้นมาหนึ่งชุด หรือการสร้างระบบนิติรัฐและรัฐบาลที่มีประสิทธิภาพขึ้นมาเท่านั้น หากเพียงแต่ ต้องเพาะบ่มวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยที่ฝังรากลึกในตัวของพลเมืองแต่ละคนด้วย จากที่กล่าวมาสอดคล้องกับสภาพการเมืองการปกครองของกรุงเทพมหานครและปริมณฑลเป็นพื้นที่เศรษฐกิจที่มีความเจริญที่สุดและเป็นศูนย์กลางการปกครอง การบริหารราชการ การพาณิชย์ และการเงินของประเทศ นอกจากนี้ เขตพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑลเป็นศูนย์กลางการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนโดยร่วมทำกิจกรรมทางการเมืองในรูปแบบและระดับต่าง ๆ มากมาย จนเกิดเป็นขั้วอำนาจทางการเมืองอันมีแนวคิดที่แตกต่างกัน อีกทั้งพลเมืองในประเทศขาดวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ก่อให้เกิดเหตุจลาจลส่งผลเสียต่อระบบการเมืองการปกครอง เศรษฐกิจ และการดำเนินชีวิตอันสงบสุขของสังคมไทย จากสภาพปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยสนใจศึกษาวัฒนธรรมการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลที่สะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรมการเมืองแบบ

ประชาธิปไตยที่แตกต่างกันไป ตลอดจนปัจจัยส่งผลกระทบต่อคุณภาพการเมืองการปกครองของประเทศไทยในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปของวัฒนธรรมการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล
2. เพื่อศึกษาปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคลที่มีผลกระทบต่อวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล
3. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และแนวทางการพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล เป็นการวิจัยเชิงผสมผสานวิธี ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัยดังต่อไปนี้

1. ด้านขอบเขต

1.1 ด้านประชากร (Population) คือ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไปที่มีสัญชาติไทยและอาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยมีเขตพื้นที่ 6 จังหวัด ประกอบด้วย กรุงเทพมหานคร นนทบุรี ปทุมธานี สมุทรปราการ สมุทรสาคร และนครปฐม จำนวน 6,928,227 คน (กระทรวงมหาดไทย กรมการปกครอง, 2563)

1.1.1 กลุ่มตัวอย่าง (Sample) คือ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ประกอบด้วย 1) กรุงเทพมหานคร จำนวน 85 คน 2) นนทบุรี จำนวน 102 คน 3) ปทุมธานี จำนวน 45 คน 4) สมุทรปราการ จำนวน 52 คน 5) สมุทรสาคร จำนวน 60 คน และ 6) นครปฐม จำนวน 56 คน จำนวนทั้งหมด 400 คน โดยใช้สูตรของ Krejcie and Morgan (Krejcie, R. V. & Morgan, D. W, 1970)

1.1.2 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) เป็นตัวแทนผู้ที่เกี่ยวข้องกับการเมืองการปกครอง และส่งเสริมประชาธิปไตย โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง มี 4 กลุ่ม ประกอบด้วย 1) นักวิชาการด้านรัฐศาสตร์ จำนวน 5 คน 2) นักการเมืองการปกครอง จำนวน 4 คน 3) นักกิจกรรมด้านส่งเสริมประชาธิปไตย จำนวน 4 คน และ 4) นิสิตนักศึกษาด้านรัฐศาสตร์ จำนวน 4 คน จำนวนทั้งหมด 17 คน เป็นผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ความเข้าใจ และมีประสบการณ์เกี่ยวกับการเมืองการปกครอง และส่งเสริมประชาธิปไตยมาแล้วไม่ต่ำกว่า 5 ปี

1.2 ด้านเนื้อหา ได้แก่ ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมทางการเมือง การปกครองระบอบประชาธิปไตย และการพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย

2. ด้านเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ เชิงปริมาณใช้แบบสอบถามซึ่งให้ผู้เชี่ยวชาญด้านวัฒนธรรมทางการเมือง และการส่งเสริมประชาธิปไตย จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องและครอบคลุมเนื้อหา แล้วนำไปหาค่าความเที่ยงตรงโดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC มีค่าไม่ต่ำกว่า 0.50 - 1.00 (บุญชม ศรีสะอาด, 2556) นำไปทดลองใช้กับกลุ่มอื่นที่ไม่ใช่ตัวอย่าง จำนวน 30 คน และได้หาค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟา (Cronbach, L. J, 1990) ทั้งฉบับเท่ากับ 0.80 และจัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์แบ่งเป็น 4 ตอน คือ 1) ข้อมูลพื้นฐาน (Checklist) 2) ปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคลที่มีผลกระทบต่อวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย 3) วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Likert, R., 1967) (โดยแบ่งช่วงของคะแนน ได้แก่ 1 หมายถึง น้อยที่สุด 2 หมายถึง น้อย 3 หมายถึง มีปานกลาง 4 หมายถึง มาก และ 5 หมายถึง มากที่สุด) และ 4) ข้อเสนอแนะ และเชิงคุณภาพใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ 1) ข้อมูลพื้นฐาน และ 2) ปัญหา อุปสรรค และแนวทางการพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมือง

3. ด้านการเก็บข้อมูล คือ แบ่งวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลออกเป็น 3 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไป (แบบสอบถาม) ระยะที่ 2 วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย และปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคลที่มีผลกระทบต่อวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย (แบบสอบถาม) และระยะที่ 3 ปัญหา อุปสรรค และแนวทางการพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย (แบบสัมภาษณ์)

4. ด้านการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ เชิงปริมาณใช้สถิติพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และไคสแควร์ และเชิงคุณภาพใช้ Content Analysis และสรุปผลโดยภาพรวม

ผลการวิจัย

การศึกษาสภาพทั่วไปของวัฒนธรรมการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 221 คน คิดเป็น ร้อยละ 52.9 มีอายุอยู่ในช่วง 21-30 ปี มากที่สุดจำนวน 97 คน คิดเป็น ร้อยละ 23.2 มีสถานภาพโสด จำนวน 258 รูป คิดเป็น 61.7 รายได้ต่ำกว่า 10,000 บาท จำนวน 156 คน คิดเป็น 37.3 จบการศึกษาในระดับปริญญาตรี จำนวน 185 คน คิดเป็น 44.3 โดยปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมือง ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมือง

ความคิดเห็น	\bar{X}	S.D.	แปลผล	อันดับ
ด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย				
1. ประชาชนมีสิทธิในการออกเสียงเพื่อแสดงจุดยืนทางการเมืองได้คนละ 1 เสียง ไม่ว่าจะเป็นอย่างใด	4.48	0.691	มากที่สุด	1
2. การออกเสียงเลือกตั้งโดยอิสระเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานในระบอบประชาธิปไตยที่จะลงคะแนนให้ใครก็ได้ที่เห็นชอบ	4.48	0.686	มากที่สุด	2
3. เราทุกคนในฐานะสมาชิกของสังคม สามารถพัฒนาสร้างสรรค์สังคมหรือประเทศชาติที่เราอาศัยให้ดีขึ้นได้	4.42	0.609	มาก	3
รวม	4.30	0.710	มากที่สุด	
ด้านการอบรมกล่อมเกลาทางการเมือง				
1. เทคโนโลยีสารสนเทศ ทำให้สามารถเข้าถึงข้อมูลและติดตามข่าวสารทางการเมืองได้อย่างสะดวก อย่างสม่ำเสมอและอิสระเสรี	4.34	0.721	มากที่สุด	1
2. กลุ่มเพื่อน ๆ มีการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เห็นเกี่ยวกับประเด็นทางการเมืองและชักชวนเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง เช่น การเลือกตั้ง เป็นต้น	4.05	0.855	มาก	2
3. ชุมชนได้เปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นอย่างเสรี และแสดงออกการเมืองได้อิสระ	4.05	0.810	มาก	3
รวม	4.17	0.581	มาก	
ด้านจิตสำนึกของความเป็นพลเมือง				
1. เคารพกฎหมายและกติกาการอยู่ร่วมกันในสังคมและการปกครองระบอบประชาธิปไตย	4.41	0.670	มากที่สุด	1
2. รู้จักและยอมรับในความเห็นทางการเมืองที่แตกต่างกันโดยสุจริตในระบอบประชาธิปไตย	4.27	0.739	มากที่สุด	2
3. มีความรู้ความเข้าใจและตระหนักในสิทธิและหน้าที่พลเมืองของตน มีความรับผิดชอบในทางการเมืองในฐานะที่เป็นสมาชิกในสังคม	4.25	0.692	มากที่สุด	3
รวม	4.33	0.696	มากที่สุด	

จากตารางที่ 1 พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมือง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.26$, SD. = 0.650) มี 3 ด้าน ดังนี้

1. ด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 0.710) ค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ประชาชนมีสิทธิออกเสียงเพื่อแสดงจุดยืนทางการเมืองได้คนละ 1 เสียง อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.48$,

S.D. = 0.691) รองลงมาคือ การออกเสียงเลือกตั้งโดยอิสระเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานในระบอบประชาธิปไตยที่จะลงคะแนนให้ใครก็ได้ที่เห็นชอบ อยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X} = 4.48, S.D. = 0.686) และน้อยสุดคือ เราทุกคนในฐานะสมาชิกของสังคมสามารถพัฒนาสร้างสรรค์สังคมหรือประเทศชาติให้ดีขึ้น อยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X} = 4.42, S.D. = 0.609)

2. ด้านการอบรมกล่อมเกลากองการเมือง พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X} = 4.17, S.D. = 0.581) มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ เทคโนโลยีสารสนเทศ ทำให้สามารถเข้าถึงข้อมูลและติดตามข่าวสารทางการเมืองได้อย่างสะดวก อย่างสม่ำเสมอและอิสระเสรี อยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X} = 4.34, S.D. = 0.721) รองลงมาคือ กลุ่มเพื่อน ๆ มีการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เห็นเกี่ยวกับประเด็นทางการเมืองและชักชวนเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง เช่น การเลือกตั้ง เป็นต้น อยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 4.05, S.D. = 0.855) และน้อยสุดคือ ชุมชนได้เปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นอย่างเสรี และแสดงออกทางการเมืองได้อย่างอิสระ อยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 4.05, S.D. = 0.810)

3. ด้านจิตสำนึกของความเป็นพลเมือง พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X} = 4.33, S.D. = 0.696) มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ เคารพกฎหมายและกติกา ในการอยู่ร่วมกันในสังคม และการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X} = 4.41, S.D. = 0.670) รองลงมาคือ รู้จักและยอมรับในความเห็นทางการเมืองที่แตกต่างกันโดยสุจริตในระบอบประชาธิปไตย อยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X} = 4.27, S.D. = 0.739) และน้อยสุดคือ ความรู้ความเข้าใจและตระหนักในสิทธิและหน้าที่พลเมืองของตน มีความรับผิดชอบในทางการเมือง ในฐานะที่เป็นสมาชิกในสังคม อยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X} = 4.25, S.D. = 0.692)

ตารางที่ 2 ระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมือง

ความคิดเห็น	\bar{X}	SD.	แปลผล	อันดับ
ด้านความเชื่อมั่นต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย				
1. ในระบอบประชาธิปไตยประชาชนมีหนึ่งเสียงเท่ากัน	4.46	0.729	มากที่สุด	1
2. การซื้อสิทธิขายเสียงเป็นเรื่องที่ผิดในการเลือกตั้ง	4.28	1.078	มากที่สุด	2
3. ระบอบประชาธิปไตยจะทำให้ประเทศพัฒนา	4.16	0.844	มาก	3
รวม	4.15	0.850	มาก	
ด้านการให้ความสำคัญและศักดิ์ศรีของบุคคล				
1. อาชีพสุจริตทุกอาชีพมีเกียรติศักดิ์ศรีเท่าเทียมกัน	4.45	0.749	มากที่สุด	1
2. ระบอบประชาธิปไตยอำนาจเป็นของประชาชน	4.39	0.750	มากที่สุด	2
3. ทุกคนควรมีส่วนร่วมในการตรวจสอบรัฐบาล	4.37	0.781	มากที่สุด	3
รวม	4.24	0.712	มากที่สุด	
ด้านการเคารพกติกาการปกครองระบอบประชาธิปไตย				
1. ควรเลือกผู้ที่มีความรู้ความสามารถเป็นผู้แทน	4.50	0.698	มากที่สุด	1

ความคิดเห็น	\bar{X}	SD.	แปลผล	อันดับ
2. ฝ่ายรัฐบาลควรฟังข้อเสนอนะจากฝ่ายค้าน	4.45	0.704	มากที่สุด	2
3. ระบอบประชาธิปไตยควรฟังเสียงส่วนใหญ่	4.44	0.765	มากที่สุด	3
รวม	4.35	0.798	มากที่สุด	
ด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเมืองการปกครอง				
1. ประชาชนควรไปใช้สิทธิในการเลือกตั้ง	4.51	0.688	มากที่สุด	1
2. ควรศึกษาข้อมูลก่อนไปเลือกตั้ง	4.51	0.641	มากที่สุด	2
3. ประชาชนควรมีส่วนร่วมในการเมืองการปกครอง	4.38	0.706	มากที่สุด	3
รวม	4.38	0.775	มากที่สุด	
ด้านการมีสำนึกในหน้าที่พลเมือง				
1. การเคารพกฎหมายเป็นคุณสมบัติของพลเมืองที่ดี	4.51	0.722	มากที่สุด	1
2. ควรออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งในทุกครั้ง	4.50	0.662	มากที่สุด	2
3. ควรประชาสัมพันธ์วิธีการเลือกตั้งให้ผู้อื่นเข้าใจ	4.48	0.666	มากที่สุด	3
รวม	4.30	0.667	มากที่สุด	
ด้านการมองโลกในแง่ดีมีใจผู้อื่น				
1. นักการเมืองที่ดีไม่ควรหาประโยชน์เข้าสู่ตน	4.58	0.662	มากที่สุด	1
2. ประชาชนควรมีจิตสำนึกในการเป็นคนดี	4.54	0.657	มากที่สุด	2
3. ทุกคนสามารถทำดีต่อเพื่อนมนุษย์ได้	4.45	0.584	มากที่สุด	3
รวม	4.40	0.762	มากที่สุด	
ด้านการวิจารณ์อย่างมีเหตุผล				
1. การพัฒนาต้องอาศัยความคิดจากทุกภาคส่วน	4.55	0.643	มากที่สุด	1
2. ควรเปิดโอกาสในการรับฟังความเห็นจากผู้อื่น	4.52	0.648	มากที่สุด	2
3. การแสดงความเห็นเป็นสิ่งที่จำเป็นในการประชุม	4.50	0.659	มากที่สุด	3
รวม	4.31	0.642	มากที่สุด	

จากตารางที่ 2 พบว่า ระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมือง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.36$, S.D. = 0.940) มี 7 ด้าน มีรายละเอียด ดังนี้

1. ด้านความเชื่อมั่นต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.15$, S.D. = 0.850) มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ในระบอบประชาธิปไตยประชาชนมีหนึ่งเสียงเท่ากัน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.729) รองลงมา คือ การซื้อสิทธิ์ขายเสียงเป็นเรื่องที่ผิดในการเลือกตั้ง อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.166$, S.D. = 0.635) และน้อยสุดคือ ระบอบประชาธิปไตยจะทำให้ประเทศพัฒนา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.16$, S.D. = 0.844)

2. ด้านการให้ความสำคัญและศักดิ์ศรีของบุคคล พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = 0.712) มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ อาชีพสุจริตทุกอาชีพมีเกียรติศักดิ์ศรี

เท่าเทียมกัน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = 0.749) รองลงมาคือ ระบอบประชาธิปไตยอันเป็นของประชาชน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.39$, S.D. = 0.750) และน้อยสุดคือ ทุกคนควรมีส่วนร่วมในการตรวจสอบรัฐบาล อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.37$, S.D. = 0.781)

3. ด้านการเคารพสิทธิการปกครองระบอบประชาธิปไตย พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = 0.798) มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ควรเลือกผู้ที่มีความรู้ความสามารถเป็นผู้แทน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.678) รองลงมาคือ ฝ่ายรัฐบาลควรฟังข้อเสนอแนะจากฝ่ายค้าน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = 0.704) และน้อยสุดคือ ระบอบประชาธิปไตยควรฟังเสียงส่วนใหญ่ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.44$, S.D. = 0.765)

4. ด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเมืองการปกครอง พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.38$, S.D. = 0.775) มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ประชาชนควรไปใช้สิทธิในการเลือกตั้ง อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.688) รองลงมาคือ ควรศึกษาข้อมูลก่อนไปเลือกตั้ง อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.641) และน้อยสุดคือ ประชาชนควรมีส่วนร่วมในการเมืองการปกครอง อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.38$, S.D. = 0.706)

5. ด้านการมีสำนึกในหน้าที่พลเมือง พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 0.667) มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ การเคารพกฎหมายเป็นคุณสมบัติของพลเมืองที่ดี อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.722) รองลงมาคือ ควรออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งในทุกครั้ง อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.662) และน้อยสุดคือ ควรประชาสัมพันธ์วิธีการเลือกตั้งให้ผู้อื่นเข้าใจ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.666)

6. ด้านการมองโลกในแง่ดีมีความไว้วางใจผู้อื่น พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.762) มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ นักการเมืองที่ดีไม่ควรหาประโยชน์เข้าสู่ตน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.58$, S.D. = 0.662) รองลงมาคือ ประชาชนควรมีจิตสำนึกในการเป็นคนดี อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.54$, S.D. = 0.647) และน้อยสุดคือ ทุกคนสามารถทำดีต่อเพื่อนมนุษย์ได้ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.54$, S.D. = 0.584)

7. ด้านการวิจารณ์อย่างมีเหตุผล พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.31$, S.D. = 0.642) มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ การพัฒนาต่อองค์ความคิดจากทุกภาคส่วน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.55$, S.D. = 0.643) รองลงมาคือ ควรเปิดโอกาสในการรับฟังความเห็นจากผู้อื่น อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.648) และน้อยสุดคือ การแสดงความเห็นเป็นสิ่งที่จำเป็นในการประชุม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.659)

การศึกษาปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคลที่มีผลกระทบต่อวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พบว่า ตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ปัจจัย	เพศ	อายุ	สถานภาพ	รายได้	การศึกษา
ด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย					
ประชาชนมีสิทธิในการออกเสียงเพื่อแสดงจุดยืนทางการเมืองได้คนละ 1 เสียง ไม่ว่าจะเป็ใคร	.319	.030	.132	.042	.034
เราทุกคนในฐานะสมาชิกของสังคม สามารถพัฒนาสร้างสรรค์สังคมหรือประเทศชาติที่เราอาศัยให้ดีขึ้นได้	.342	.188	.230	.087	.442
การออกเสียงเลือกตั้งโดยอิสระเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานในระบอบประชาธิปไตยที่จะลงคะแนนให้ใครที่เห็นชอบ	.177	.000*	.000*	.000*	.514
ด้านการอบรมกลุ่มเกลตาทางการเมือง					
กลุ่มเพื่อน ๆ มีการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นทางการเมืองและชักชวนเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง	.411	.000*	.046*	.060	.018*
ชุมชนได้เปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นอย่างเสรี และแสดงออกอย่างอิสระ	.400	.000*	.015*	.000*	.000*
เทคโนโลยีสารสนเทศ ทำให้สามารถเข้าถึงข้อมูลและติดตามข่าวสารทางการเมืองได้อย่างสะดวก อย่างสม่ำเสมอและอิสระเสรี	.115	.000*	.051	.170	.073
ด้านจิตสำนึกของความเป็นพลเมือง					
เคารพกฎหมายและกติกา ในการอยู่ร่วมกันในสังคม และการปกครองในระบอบประชาธิปไตย	.665	.637	.132	.003*	.057
รู้จักและยอมรับในความเห็นทางการเมืองที่แตกต่างกันโดยสุจริตในระบอบประชาธิปไตย	.923	.411	.767	.000*	.102
มีความรู้ความเข้าใจและตระหนักในสิทธิและหน้าที่พลเมืองของตน มีความรับผิดชอบในทางการเมืองในฐานะที่เป็นสมาชิกในสังคม	.483	.231	.926	.016*	.008*

* มีระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

จากตารางที่ 3 พบว่า การจำแนกคุณลักษณะส่วนบุคคลตามเพศ อายุ สถานภาพ รายได้ และระดับการศึกษา ได้แก่ 1) ด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย มีความคิดเห็นแตกต่างกันของประชาชนในเรื่องเพศ และระดับการศึกษา

ส่วนในด้านอายุ สถานภาพ และรายได้ มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) ด้านการอบรมกลุ่มเอกลาทางการเมือง มีความคิดเห็นแตกต่างกันของประชาชนในเรื่องเพศ ส่วนในด้านอายุ สถานภาพ รายได้ และระดับการศึกษา มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) ด้านจิตสำนึกของความเป็นพลเมือง มีความคิดเห็นแตกต่างกันของประชาชนในเรื่องเพศ อายุ และสถานภาพ ส่วนในด้านรายได้ และระดับการศึกษา มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังตารางที่ 3

การศึกษาปัญหา อุปสรรค และแนวทางการพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พบว่า ด้านปัญหาและอุปสรรค มี 5 ด้าน ได้แก่

1. ด้านการประชาสัมพันธ์ข้อมูลจากหน่วยงานภาครัฐหรือนักการเมือง ได้แก่

1) ช่องทางการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร 2) การนำเสนอข้อมูลที่ยังขาดเรื่องจริยธรรมอันดีงาม 3) รูปแบบการสื่อสาร 4) การเสนอความคิดเห็นการเมือง และ 5) การมีส่วนร่วมประชาชน ดังคำสัมภาษณ์ที่ว่า

“หากวัฒนธรรมทางการเมืองมีความยึดโยงกับกระบวนการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน ย่อมจะก่อให้เกิดการพัฒนาวัฒนธรรมการเมืองได้เป็นรูปธรรม” (นักวิชาการด้านรัฐศาสตร์, 2563)

2. ด้านความเหลื่อมล้ำทางการเมือง ทางเศรษฐกิจ การเข้าถึงสวัสดิการ

ได้แก่ 1) ความเหลื่อมล้ำทางการเมือง ได้แก่ 1.1) พัฒนาการของระบอบประชาธิปไตย 1.2) การรักษาฐานอำนาจของกลุ่มอนุรักษ์นิยม และ 1.3) การให้ความสำคัญกับประชาชน 2) ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ และ 3) ความเหลื่อมล้ำด้านการเข้าถึงสวัสดิการของรัฐ ดังคำสัมภาษณ์ที่ว่า

“ประชาชนมีความเข้าใจมากขึ้น เพราะมีช่องทางในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้หลายช่องทาง กล้าที่จะแสดงความคิดเห็นมากขึ้น มีการแสดงออกทางการเมืองมากขึ้น” (นักการเมืองการปกครอง, 2563)

3. ด้านการเรียนรู้ความเป็นประชาธิปไตยของพลเมือง ได้แก่

1) กลุ่มประชากรรุ่นอนุรักษ์นิยม และ 2) กลุ่มประชากรรุ่นใหม่ รักอิสระ เน้นเรื่องสิทธิและเสรีภาพ ดังคำสัมภาษณ์ที่ว่า

“ประชาชนในกรุงเทพมหานครโดยเฉพาะนิสิต นักศึกษา มีความเข้าใจเรื่องการปกครองในระบบประชาธิปไตยดี มี การเข้ามามีส่วนร่วม ในการเรียกร้องอยากให้มีการปรับปรุงระบบประชาธิปไตยให้ดีขึ้น” (นักกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตย, 2563)

4. คุณภาพของนักการเมือง การใช้อำนาจของนักการเมืองและการทุจริตเชิงนโยบาย ได้แก่ 1) คุณภาพนักการเมือง 2) การใช้อำนาจของนักการเมือง และ 3) การทุจริตเชิงนโยบาย ดังคำสัมภาษณ์ที่ว่า

“ไม่เชื่อมั่นร้อยเปอร์เซ็นต์ เพราะยังมองไม่เห็นอย่างเด่นชัดตามวลีที่กล่าวว่า การปกครองของประชาชน โดยประชาชน เพื่อประชาชน เห็นแต่การแย่งอำนาจแล้วใช้อำนาจเพื่อพวกพ้อง” (นิสิตรัฐศาสตร์., 2563)

5. ด้านความเป็นกลางขององค์กรอิสระของประเทศไทย ได้แก่ 1) ศาลรัฐธรรมนูญ และ 2) กรรมการการเลือกตั้ง ดังคำสัมภาษณ์ที่ว่า

“ผู้ถืออำนาจรัฐต้องเข้าใจในวัฒนธรรมทางการเมือง เข้าใจถึงความต้องการของประชาชน และควรยึดหลักนิติรัฐและรัฐศาสตร์” (นักวิชาการด้านรัฐศาสตร์, 2563)

ด้านแนวทางการพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชน ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พบว่า แนวทางการพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยต้องอาศัยแนวทางหรือวิธีการที่หลากหลาย เป็นเครื่องมือผสมผสาน ผ่อนปรน ยืดหยุ่น หลอมรวมแนวคิดให้เป็นหนึ่งเดียวกัน ลดความขัดแย้ง สร้างความเสมอภาค มีความเท่าเทียมกันตามกฎหมาย ผู้ถืออำนาจรัฐต้องเข้าใจในวัฒนธรรมทางการเมือง เข้าใจถึงความ ต้องการของประชาชน และแก้ไขปัญหาได้อย่างยั่งยืน ควรยึดหลักนิติรัฐและรัฐศาสตร์ ไม่ใช่สูตรสำเร็จในการปกครอง ดังคำสัมภาษณ์ที่ว่า

“แนวทางการพัฒนาต่อการปกครองในระบบประชาธิปไตยของประชาชนในเขต กรุงเทพมหานครและปริมณฑล คือ ต้องสร้างจิตสำนึกในการพัฒนาประเทศให้ทำประโยชน์ ต่อส่วนรวมเป็นหลัก พัฒนาด้านการศึกษาเป็นการสร้างพื้นฐานตั้งแต่เด็กนักเรียน ให้รู้จักสิทธิ และหน้าที่ให้ทำประโยชน์ แก่ประเทศชาติ ผู้ใหญ่ต้องสร้างบรรทัดฐานที่ดีเป็นตัวอย่าง” (นักกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตย, 2563)

อภิปรายผล

จากศึกษาสภาพทั่วไปของวัฒนธรรมการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล มี 2 ลักษณะ ได้แก่ 1) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมือง โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.26$, $SD. = 0.650$) ได้แก่ 1.1) ด้านจิตสำนึกของความเป็นพลเมือง 1.2) ด้านการอบรมกล่อมเกลาทางการเมือง และ 1.3) ด้านจิตสำนึกของความเป็นพลเมือง และ 2) วัฒนธรรมทางการเมือง ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.26$, $SD. = 0.650$) ได้แก่ 2.1) ความเชื่อมั่นประชาธิปไตย 2.2) ความสำคัญและศักดิ์ศรี 2.3) เคารพกติกา 2.4) มีส่วนร่วม 2.5) สำนึกพลเมือง 2.6) มองโลกในแง่ดี และ 2.7) วิจาร์ณมีเหตุผล เห็นด้วยกับ กิตติพงษ์ พิพิธกุลและคณะ ที่ว่า วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชน มีความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยว่า ด้านทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย และด้านความเข้าใจต่อการปกครองในระบบประชาธิปไตย มีความสัมพันธ์ทางบวกระดับปานกลางกับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.650 และ 0.539 และสามารถพยากรณ์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ได้แก่ ทัศนคติแบบประชาธิปไตยความเข้าใจต่อระบอบประชาธิปไตย และด้านพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมือง มีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.601, 0.041 และ 0.105 (กิตติพงษ์ พิพิธกุลและคณะ, 2560)

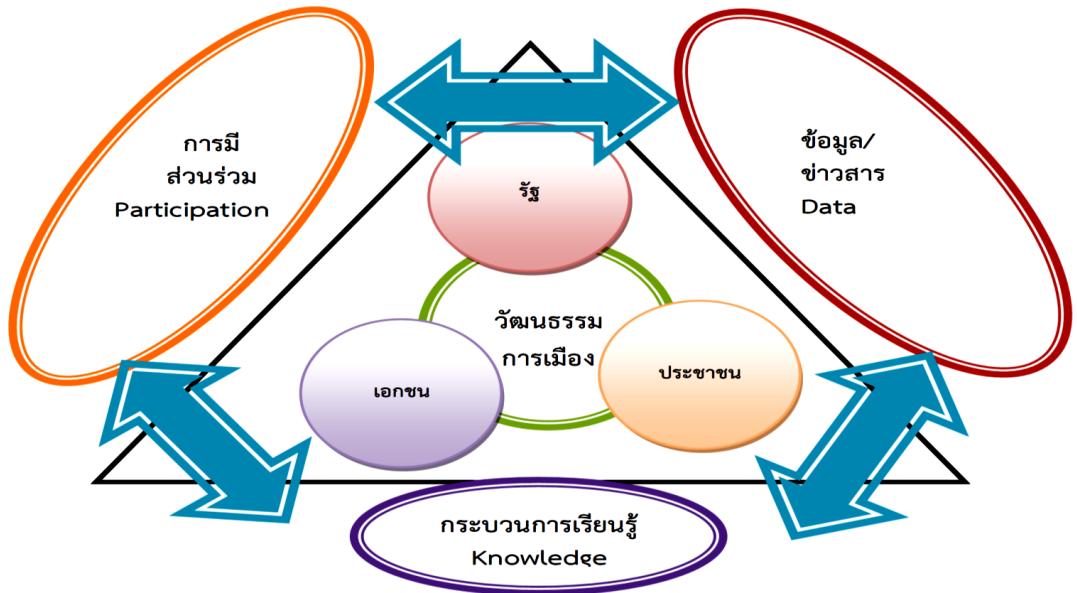
จากการศึกษาปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคลที่มีผลกระทบต่อวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล การจำแนกคุณลักษณะส่วนบุคคลตามเพศ อายุ สถานภาพ รายได้ และระดับการศึกษา เมื่อใช้สถิติทดสอบความแตกต่างด้วยสถิติ ไคสแควร์ โดยปัจจัยที่มีผลกระทบต่อวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ได้แก่ ด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย ด้านการอบรมกล่อมเกลาทางการเมือง และด้านจิตสำนึกของความเป็นพลเมือง ภาพรวมไม่แตกต่างกัน ในส่วนอายุ สถานภาพ รายได้ และระดับการศึกษา มีความสัมพันธ์กันทั้ง 3 ด้าน ยกเว้นเพศมีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศรายุทธ นกใหญ่ ที่พบว่า ในด้านปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคลกับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยว่า อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา ประเภทตำแหน่ง ส่งผลต่ออายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา ประเภทตำแหน่ง ส่งผลต่อทำให้ระดับวัฒนธรรม ซึ่งทำให้เกิดระดับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ยกเว้นเพศ และระดับเงินเดือน ส่งผลต่อการเกิดวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (ศรายุทธ นกใหญ่, 2558)

จากการศึกษาปัญหา อุปสรรค และแนวทางการพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล เห็นได้ว่า ปัญหา อุปสรรค ต่อการพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ได้แก่ 1) ด้านการประชาสัมพันธ์ ข้อมูลจากหน่วยงานภาครัฐหรือนักการเมือง 2) ด้านความเหลื่อมล้ำทางการเมือง ทางเศรษฐกิจ การเข้าถึงสวัสดิการ 3) ด้านการเรียนรู้ความเป็นประชาธิปไตยของพลเมือง 4) คุณภาพของนักการเมือง การใช้อำนาจของนักการเมืองและการทุจริตเชิงนโยบาย และ 5) ด้านความเป็นกลางขององค์กรอิสระ สำหรับแนวทางการพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย 2) ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างเสมอภาค 3) ด้านสร้าง กระบวนการเรียนรู้แก่ประชาชนทุกระดับ และ 4) ด้านการสร้างกฎกติกา ข้อบังคับ หรือ กฎหมาย และศีลธรรม เห็นด้วยกับ พีระพงศ์ สุจริตพันธ์และคณะ ว่าปัญหาและอุปสรรคต่อการพัฒนาประชาธิปไตยในระดับท้องถิ่นคือ ภาครัฐและส่วนราชการที่เกี่ยวข้องยังขาดการ ส่งเสริมประชาธิปไตย เช่น กระทรวงมหาดไทย กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ควรส่งเสริม หรือหนุนเสริมอย่างต่อเนื่อง เน้นการสร้างการมีส่วนร่วมและความรับผิดชอบต่อสังคมชุมชน และแนวทางการพัฒนาประชาธิปไตยคือ สร้างความตระหนักและจิตสำนึกพื้นฐานด้านการเมืองการปกครอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปกครองส่วนท้องถิ่นให้แก่ประชาชนอย่างทั่วถึง (พีระพงศ์ สุจริตพันธ์และคณะ, 2561)

องค์ความรู้ใหม่

จากองค์ความรู้ใหม่สรุปได้ว่า วัฒนธรรมการเมืองเป็นรูปแบบการสะท้อนจากความเชื่อ ทศนคติ แนวคิดทางการเมืองที่สะท้อนถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองของบุคคลที่มีความรู้ ความเข้าใจระบบการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย เป็นองค์ความรู้ที่สำคัญ 3 ส่วน คือ 1) ภาครัฐ เป็นเสมือนตัวเชื่อมโยงระหว่างตัวของประชาชนกับสวัสดิการแห่งรัฐ 2) ภาคเอกชน เป็นกลุ่มทุนที่มีศักยภาพในการขับเคลื่อนประเทศเพื่อผลประโยชน์ส่วนตนและองค์กร และ 3) ภาคประชาชน ทำหน้าที่ในการตรวจสอบการทำงานของหน่วยงานภาครัฐ ภายใต้สิทธิ เสรีภาพ และความเท่าเทียมตามกฎหมาย โดยมีการพัฒนาระบบวัฒนธรรมการเมือง ทั้ง 3 ส่วน คือ 1) ด้านข้อมูลข่าวสาร การพัฒนาระบบข้อมูลข่าวสารให้มีความรวดเร็วและถูกต้อง 2) กระบวนการเรียนรู้ ใช้หลักการของความมีเหตุผล เพื่อใช้วิเคราะห์ พิจารณา ความถูกต้องตามหลักความเป็นจริง และ 3) การมีส่วนร่วม เป็นปัจจัยที่สะท้อนถึงการเห็นความสำคัญของการพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยผ่านกิจกรรม ดัง ภาพที่ 1

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ใหม่

สรุป/ข้อเสนอแนะ

ด้านสภาพทั่วไปของวัฒนธรรมการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชน ซึ่งปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมือง ได้แก่ 1) จิตสำนึกพลเมือง 2) ความรู้ความเข้าใจประชาธิปไตย และ 3) อบรมกล่อมเกล้า และสภาพวัฒนธรรมทางการเมือง ได้แก่ 1) ความเชื่อมั่นประชาธิปไตย 2) ความสำคัญและศักดิ์ศรี 3) เคารพกติกา 4) มีส่วนร่วม 5) สำนึกพลเมือง 6) มองโลกในแง่ดี และ 7) วิจารณ์มีเหตุผล ด้านปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคลที่มีผลกระทบต่อวัฒนธรรมการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชน โดยจำแนกคุณลักษณะส่วนบุคคลตามเพศ อายุ สถานภาพ รายได้ และระดับการศึกษา ภาพรวมไม่แตกต่างกัน ในส่วนอายุ สถานภาพ รายได้ และระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กัน ยกเว้นเพศมีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านปัญหา อุปสรรคต่อการพัฒนาวัฒนธรรมการเมืองแบบประชาธิปไตยคือ ขาดการประชาสัมพันธ์ข้อมูลจากหน่วยงานภาครัฐหรือนักการเมืองเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการเมือง เศรษฐกิจ และสวัสดิการ รวมถึงการเรียนรู้ระบอบประชาธิปไตย แนวทางการพัฒนาคือ การสร้างจิตสำนึกในการพัฒนาประเทศทำประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก เข้าร่วมกิจกรรมการเมืองอย่างเสมอภาค สร้างกระบวนการเรียนรู้ กฎ กติกา กฎหมาย และศีลธรรม ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายคือ ควรพัฒนาวัฒนธรรมการเมืองอย่างเป็นรูปธรรม ภาครัฐควรมีบทบาทในการสร้างกระบวนการเรียนรู้ระบบการปกครองในระบอบประชาธิปไตยที่ถูกต้องผ่านทางช่องทางสื่อสารทั้งของรัฐและสถาบันการศึกษา ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการคือ ภาคประชาชนควรตรวจสอบการทำงานของ

รัฐร่วมกับภาคเอกชนมากขึ้นเพื่อสร้างอำนาจในการต่อรองกับหน่วยงานภาครัฐ และสร้างความเข้มแข็งอย่างยั่งยืน และข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไปคือ ควรจะศึกษาเปรียบเทียบองค์ความรู้ด้านวัฒนธรรมทางการเมืองระหว่างประชากรที่อาศัยเขตเมืองและเขตชนบท เพื่อหาความแตกต่างของค่าเฉลี่ย และแนวทางการพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมือง

เอกสารอ้างอิง

- กมล ฉายาวัฒน์. (2559). บริหารคนและงานตามหลักการของพระพุทธเจ้า. กรุงเทพมหานคร: ชบาพลับลิชชิงเวิร์กส์.
- กระทรวงมหาดไทย กรมการปกครอง. (2563). ข้อมูลสถิติจำนวนประชากรกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล. เรียกใช้เมื่อ 9 พฤษภาคม 2563 จาก <https://edw-opendata.moi.go.th/dataset/page/5ef0a0b5c838>
- กิตติพงษ์ พิพิธกุลและคณะ. (2560). วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนในจังหวัดร้อยเอ็ด. วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์, 6(2), 647-658.
- โกวิท วงศ์สุรวัฒน์. (2559). รัฐศาสตร์กับการเมือง. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ตะเกียง.
- นักการเมืองการปกครอง. (14 กันยายน 2563). วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล. (ธัชชนันท์ อิศรเดช, ผู้สัมภาษณ์)
- นักกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตย. (14 กันยายน 2563). วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล. (ธัชชนันท์ อิศรเดช, ผู้สัมภาษณ์)
- นักวิชาการด้านรัฐศาสตร์. (14 กันยายน 2563). วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล. (ธัชชนันท์ อิศรเดช, ผู้สัมภาษณ์)
- นิสิตรัฐศาสตร์. (14 กันยายน 2563). วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล. (ธัชชนันท์ อิศรเดช, ผู้สัมภาษณ์)
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย เล่ม 1 (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาการพิมพ์.
- ประสาร ทองภักดี. (2555). หลักการปกครอง. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.
- พีระพงศ์ สุจริตพันธ์และคณะ. (2561). วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนในอำเภอสีชล จังหวัดนครศรีธรรมราช. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี, 12(1), 211-22.
- วิศรุตฯ ทองแก้ว. (2557). พัฒนาการวัฒนธรรมทางการเมืองไทย : จาก “ประชาธิปไตยแบ่งบาน” สู่ “การปฏิรูปประเทศ”. สงขลา: มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา.

- ศรายุทธ นกใหญ่. (2558). วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ของบุคลากร
วิทยาลัยเทคโนโลยีทางการแพทย์และสาธารณสุข กาญจนภิเษก. ใน วิทยานิพนธ์รัฐ
ประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ . มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ. (2557). ศาลรัฐธรรมนูญกับการพัฒนาประชาธิปไตยในระบบนิติรัฐ
บทความทางวิชาการของสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานศาล
รัฐธรรมนูญ.
- สุขุม นวลสกุล และวิศิษฐ์ ทวีเศรษฐ์. (2559). การเมืองและการปกครองไทย. กรุงเทพมหานคร:
มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- Cronbach, L. J. (1990). Essentials of psychological testing (5th ed.). New York:
Harper Collins. Publishers. (p.202-204).
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research
Activities. Educational and Psychological Measurement, 30(3). 607-610.
- Likert, R. (1967). The Method of Constructing and Attitude Scale. In Reading in
Fishbein, M (Ed.), Attitude Theory and Measurement (pp. 90-95). New York:
Wiley & Son.